

Újév

► Gal 3,23–29

A régiből az újba – Krisztusban

Az ünnep jellege

„Az újszülött király az alázatosság és áldozatkészség útján, a törvény alatt – és így a mi Szabadítónk” – írja Jánossy Lajos. Ezt hirdeti az egyházi esztendő legrövidebb evangéliumi textusa (Lk 2,21) Jézus Urunk „körülmetéltetésének és szent nevének ünnepén”. Hiszen őt a törvénynek eleget téve nyolcnapos korában körülmetélték, és „a Jézus nevet adták neki, ahogyan az angyal nevezte őt, mielőtt még anyja méhében megfogant”. Vagy ahogyan Gal 4,5-ben (a karácsony ünnepe utáni vasárnapra kijelölt igéjében) olvastuk: „a törvény alatt lévőket megváltta, hogy Isten gyermekeivé legyünk” – mégpedig a Jézus Krisztusban való hit által.

Vagyis a Jézus nevében való indulás nem egyszerűen az újévi fogadalmak kategóriája, hanem az a lehetőségünk, hogy valóban újat kezdjünk Krisztusban. Ennek az örömhírnék áldott lehe-

tőségét szólaltatja meg újévi textusunk Pál Galatákhöz írott leveléből.

Amit a textusról tudni kell

A Galata levél kapcsán a kutatók nem vonják kétségbe a szerzőség kérdését, hiszen stílusa, hangvétele és érvelési módja is tipikus páli jegyeket hordoz magán. A levél megírásának időpontjában azonban eltérőek a vélemények, sokak szerint Pál egyik legkorábbi levele (48–49 körül), de például a Cserháti-kommentár Kr. u. 56-ra teszi keletkezését. Ugyanakkor bizonyos értelemben a Római levél árnyékában marad a levél, mert hasonló kérdésekkel foglalkozik ugyan, de nem fejt ki mindent olyan részletesen, mint a minden bizonnyal később keletkezett Római levél.

A levél megírásának oka a „más evangélium”, miszerint az apostol által alapított gyülekezetben

más evangéliumot hirdetnek, holott csak egyetlen evangélium létezik (1,7). Pál ezt, valamint a törvény és evangélium kapcsolatát járja körül a levélben.

Textusunk egy nagyobb egység része, amely a 3. fejezet 6. versével kezdődik, és a 4. fejezet 20. verséig tart. Itt a Krisztusban hívő ember életének alapjaira és feltételeire világít rá az apostol. Isten Jézus Krisztusért gyermekének fogad bennünket, és ezzel valami gyökeresen új kezdődik az ember életében. Ezt követően Krisztus felöltözésével a keresztség ajándékára hívja fel a figyelmet, majd pedig a benne való egység és a benne kapott örökség témája kerül középpontba.

A perikópa megértése

Törvény alatt lenni, vagy Krisztusban lenni? Ezt a kérdést válaszolja meg az apostol textusunkban. A 23–24. versekben a törvény alatti élet reménytelenségét mutatja meg, míg a 25–29. versekben azt tárja fel, hogy mit jelent a Krisztusban való élet.

A 23. versben szereplő *törvény őrzött bennünket* (φρουρέω – 'katonasággal őriz') kifejezés, valamint az *egybezárvá* (συγκλείω – 'egybezar, összefog') kifejezés is azt fejezi ki, hogy Isten törvénye mintegy börtönbe zárja és fogságban tartja az embert.

A 24. versben szereplő szó pedig a jól ismert παιδαγωγός (vagyis 'nevelő', 'a fiúk vigyázója, felügyelője') kifejezés, ami arra is utal, hogy a nevelő vagy a felügyelő feladata csak addig tart, amíg a fiú vissza nem tér az apához.

A 25. versben szereplő *„De miután eljött a hit”* kifejezés átvezet a textus második részéhez, a Krisztusban kapott újhoz. S úgy szól a hitről, mintha a hit egy személy lenne, azt hangsúlyozva ezzel, hogy Krisztussal „új természetű uralom” köszönt be.

Mert csak Krisztusban lehetünk Isten gyermekei, és nem önmagunkban. A 26–27. versekben az istengermekség mikéntjét fejti ki az apos-

tol, majd a 28. versben a Krisztusban való egységet hangsúlyozza. A 29. versben pedig az ígélet szerint való örökös voltunkról szól, vagyis arról, hogy Krisztusban mindnyájan Ábrahám utódai vagyunk és lehetünk.

Gondolatok az igehirdetéshez

Az istengermekség új létéről beszél Pál. Arról, hogy Krisztussal teljesen új élet kezdődött el. A régít a törvénnyel azonosítja, az újhoz pedig a hit és a keresztség által kapcsolódunk.

Újév napján tehát hálát adhatunk Istennek azért, hogy megszabadított bennünket a régi életünk rabságából. Aki ugyanis a törvény ígája alatt él, annak csupán két lehetősége van. Az egyik az, amit a farizeusi kegyesség próbált: kijátszani a törvényt. Megpróbálja megtartani betűjét, de ezzel együtt megöli a lelkét. Azután pedig odaáll gögös arccal a világ és az Isten elé. A másik lehetséges út a kétségbeesés, merthogy az ember nem tudja megtartani Isten törvényét. Hiszen egyetlen parancsolat sincs, amelyet meg ne szegett volna.

Vagyis Jézus nélkül nincs harmadik út, csak gög vagy kétségbeesés van. Az egyik rosszabb, mint a másik, hiszen az ember végső soron mindkét esetben ugyanarra döbben rá, hogy nem tud megoldást találni a régítől való szabadulásra. Hiszen ha számba vesszük az emberi gög kudarcát és a Jézus nélküli élet hiábavaló próbálkozását a törvénynek való megfelelésre, akkor nem tudunk mást tenni, mint Pállal együtt felkiáltani: *„Ki szabadít meg ebből a halálra ítélt testből?”* (Róm 7,24)

Újév napján azonban annak a Jézusnak a nevében indulhatunk, akinek a neve azt jelenti: Szabadító. Ő tette ugyanis lehetővé számunkra a harmadik utat: a hit által való megigazulás (24. vers) útját. De mit is jelent ez a sokat idézett kifejezés?

Azt jelenti, hogy Jézus helyettem is betöltötte a törvényt. Mert azt, amit én nem tudtam volna megtenni – bárhogy igyekszem is –, ő megtette helyettem. Ő halt meg a kereszten az én törvény-

szegésem miatt. S éppen ezért nem kíván tőlem mást, mint hogy higgyek benne. Mert ha hiszek, akkor úgy tekint rám, mint igaz emberre. Igazságom tehát nem a törvény (számomra elérhetetlen) igazsága, hanem a Jézus Krisztusban ajándékba kapott igazság.

Mert „*ha olyan törvényt adatott volna, amely képes életet adni, akkor valóban a törvény alapján volna a megigazulás*” (21. vers). De a törvény nem tud életet adni. „*A törvény [csupán] nevelőnk volt Krisztusig, hogy hit által igazuljunk meg*” (24. vers)!

Életet csak élő személy adhat, a halott betű erre nem képes. Isten ezért Jézus Krisztusban ad új életet nekünk. Abban a Jézusban, aki testvérünk, hiszen éppen olyan ember, mint mi, ám mégis képes arra, hogy maradéktalanul betöltse a törvényt. Mert ő Isten testet öltött Igéje, földre jött igazsága.

Milyen jó így kezdeni az újévet, hogy Urunk az új élet lehetőségét kínálja nekünk! Pál így ír erről: „*Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő [...] mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban.*” (28. vers)

Vagyis teljesen fölösleges és hiábavaló is lenne minden felfuvalkodottság és gőg. Mert senkinek sincs érdeme abban, hogy Isten Krisztusban elfogad bennünket, és elindít az új életbe.

Ezért csak egyfajta lelkülettel indulhatunk az újra: az alázat és az Istentől ajándékba kapott újra való nyitottság lelkületével. Csak így tudom megőrizni magamat a biztos kudarctól. Mert más-ként elvesztem, így viszont reménységgel tekinthetek előre.

Ahogy itt olvassuk: „*Ha azonban Krisztuséi vagytok, akkor Ábrahám utódai vagytok, és ígéret szerint örökösök.*” (29. vers) Micsoda minőségi változás: elveszett emberekből örökösök. Mert létünket nemcsak az határozza meg, amink van, amit a múltban kaptunk, hanem az is, amit ezután kapunk. Mert az Ábrahámnak adott egykori ígéret Krisztusban már a miénk: „*Megáldalak és áldás leszel [...] Általad nyer áldást a föld minden nemzetsége.*” (1Móz 12,3)

Ez Isten gyermekeinek öröksége, mert a gyermekek örökösök. S mi abból élhetünk, ami hitben már a miénk.

További javaslatok az istentisztelethez

Lekció

Lk 2,21 (ÓSz: 1Móz 17,1–8)

Énekek

EÉ 320; 180

Imádság

„Életünk Ura, te voltál hajlékunk nemzedékről nemzedékre. Mielőtt megszülettünk volna, mielőtt a világ alapjait megépítetted, hatalmaddal és szereteteddel bölcsen elrendelted üdvösségünket Jézus Krisztusban, a te szent Fiadban. Életünk, mint a múlt álom, éveink száma oly kevés a te szemeidben. Napjainkat hiábavalósággal töltjük, éveink céltalanul múlnak el. De a te hűséged nemzedékről nemzedékre megmarad, öröktől fogva mindörökké vagy, Urunk. Könyörülj a te szolgáládon, hogy az elmúltak emléke ne rettentse meg szívünket! Térj vissza, Urunk, hogy sorsunkban a te bölcs akaratod teljesüljön be! Tégy egygé a szeretetben, hogy kezünk munkája állandó legyen, és mulandó életünkön kiábrázolódjon a Krisztus! Az ő nevében kérünk, hallgasd meg imádságunkat! Ámen!” (A *Református énekeskönyv* újévi imádsága)

Illusztrációk

GONDOLAT

„Annyi energia van ezen a világon, amennyi reménység.”

Albert Schweitzer (1875–1965) német teológus, lelkész, filozófus, tanár, orvos

TÖRTÉNET

Szenci Molnár Albert írja le azt a történetet, mely szerint Alexander, a macedónok királya, amikor Dárius ellen készült, összehívta szolgálait, és a Macedóniában való jövedelmeit elosztogatta közöttük. Az egyik szolgája ekkor azt kérdezte a királytól: „Minekutána minden jószágodat elosztogattad, ó király, mit hagytál magadnak?” A király ekképpen válaszolt: „Ha mindenemet elosztogattam is, magamnak hagytam a reménységet.”

„Egy egyedül élő gazdag ember levélben kereste fel közelebbi s távolabbi családtagjait, és nyomorúságára hivatkozva azt kérte tőlük, ha tudnak, segítsenek rajta, mert másokra van utalva. Egyedül a legszegényebb, távoli rokona válaszolt kérésére. Küldött tíz dollárt, hogy addig, amíg érte megy, próbálja meg valahogy fenntartani magát. A többiek, akik tehetősebbek voltak, nem is reagáltak a szegény, rászoruló rokon levelére. Amikor a szegény családtag elment, meglepődve látta, hogy nem is olyan elesett a bácsikája, mint ahogy azt írta.

– Igen, igazad van, de ha azt írom, hogy gazdag vagyok, akkor mindenki eljött volna, így pedig az fog örökölni, aki a legsegítőkészebb – mondta neki.

Nekünk is tudnunk kell azt, hogy a mennyei Atyának csak akkor lehetünk örökösei, hogyha családtagok vagyunk, ha hozzá tartozunk, ha valóban mennyei Atyánknak tekintjük őt...

Az Atyától nem örökölhet a szolga, a szomszéd, csak a gyermek. A kérdés tehát az a ma élő ember számára, hogy mennyei Atyaként tekint-e a Teremtőre, tiszteli-e őt, és elismeri-e mennyei Atyjának. Van-e annyi bölcsessége és alázata, hogy Isten gyermekének nevezze magát? Csak úgy örökölhet, ha kapcsolatban marad vele.”

Zán Fábrián Sándor kárpátaljai református püspök
<https://karpataljalap.net/2013/03/29/orokostarsai-krisztusnak>

Felhasznált és ajánlott irodalom

JÁNOSSY Lajos 1944. *Az egyházi év útmutatása*. A szerző kiadása, Sopron.

CSERHÁTI Sándor 1982. *Pál apostolnak a galáciabeliekhez írt levele*. Evangélikus Sajtóosztály, Budapest.

GULIN, Eelis G. 1954. *Paavalin kirjeittä. Galatalaiskirje, Filippiläiskirje ja Tessalonikalaiskirjeet*. Kirjapaja, Helsinki.

STOTT, John 2002. *Pál levele a galatákhöz*. Ford. Kertai Barbara. Harmat Kiadó, Budapest.

VARGA Zsigmond 1998. *A galatákhöz írt levél*. Kálvin Kiadó, Budapest.

■ BARANYAY CSABA